

**TYÖELÄMÄ- JA TASA-
ARVOVALIOKUNNAN MIETINTÖ
11/2005 vp**

Hallituksen esitys 92. Kansainvälisen työkonferenssin hyväksymän inhimillisten voimavarojen kehittämistä koskevan suosituksen johdosta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 20 päivänä lokakuuta 2005 lähettänyt työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen 92. Kansainvälisen työkonferenssin hyväksymän inhimillisten voimavarojen kehittämistä

koskevan suosituksen johdosta (HE 165/2005 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa on ollut kuultavana - hallitussihteeri Liisa Saastamoinen, työministeriö.

HALLITUKSEN ESITYS

Kansainvälisen työjärjestön (ILO) yleiskokous hyväksyi vuonna 2004 inhimillisten voimavarojen kehittämistä koskevan suosituksen, jolla uudistetaan vuodelta 1975 oleva ammatinvalinnan ohjauksen ja ammattikoulutuksen osuutta inhimillisiä voimavaroja kehitettäessä koskeva suositus. Uuden suosituksen tarkoituksena on koulutuksen ja elinikäisen oppimisen merkityksen korostaminen inhimillisten voimavarojen kehittämisessä ja väestön osaamis- ja vaikutusmahdollisuuksien lisäämisessä.

Suosituksen tavoitteet liittyvät koulutusta ja elinikäistä oppimista koskevan toimintapolitiikan laatimiseen ja toteuttamiseen, työelämään valmentavan ja muun koulutuksen edistämiseen ja osaamisen kehittämiseen ja tunnustamiseen. Se pyrkii edistämään miesten ja naisten välistä tasa-arvoa, urakehitystä, työ- ja perhe-elämän yhteensovittamista sekä painottaa koulutuksen

ja työelämän yhteyttä. Lisäksi siinä korostetaan tieto- ja viestintäteknologian merkitystä, huomioidaan työvoiman ulkopuolella olevien ja heikoimmassa asemassa olevien tarpeet ja kehitysmaiden aivovuoto -ongelma, joka johtuu koulutetun väestön maastamuutosta.

Esityksessä ehdotetaan, että inhimillisten voimavarojen kehittämistä koskeva suositus saataan eduskunnan tietoon otettavaksi huomioon tarpeellisin osin tulevassa lainsäädäntötyössä.

Suosituksen tavoitteet ovat yhdenmukaisia Suomen koulutusta ja elinikäistä oppimista koskevien tavoitteiden kanssa. Suomen vuoteen 2010 ulottuva aikuiskoulutusstrategia perustuu suosituksen mukaisesti elinikäisen oppimisen idealle. Suosituksen mukaisesti koulutuksen ja työelämän välinen vuorovaikutus on turvattu rakenteellisilla uudistuksilla. Vuonna 1994 käyttöön otettu ammattitutkintojärjestelmä vas-

taa suosituksen tavoitetta osaamisen tunnustamisesta ja edistämisestä. Työntekijän osaamisen kehittämiseen velvoittaa työsopimuslain ohella viimeisin vuosille 2005—2007 tehty tulopoliittinen ratkaisu, joka edellyttää, että työntekijälle,

jota uhkaa irtisanominen tuotannollisista ja taloudellisista syistä, pyritään turvaamaan koulutuksen avulla mahdollisuus löytää uusi työpaikka.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa hallituksen esityksen hyväksymistä.

Kansainvälisen työjärjestön (ILO) yleiskouksen vuonna 2004 hyväksymä inhimillisten voimavarojen kehittämistä koskeva suositus korostaa koulutuksen ja elinikäisen oppimisen merkitystä. Se pyrkii edistämään miesten ja naisten välistä tasa-arvoa, urakehitystä, työ- ja perhe-elämän yhteensovittamista sekä painottaa koulutuksen ja työelämän yhteyttä.

Suosituksessa kehoitetaan hallituksia rahoittamaan ja luomaan edellytyksiä koulutukselle, yrityksiä kouluttamaan työntekijöitään ja yksityisiä henkilöitä hyödyntämään mahdollisuuksia koulutukseen ja elinikäiseen oppimiseen. Jäsenvaltiota kehoitetaan toimimaan epävirallisessa taloudessa tehtävän työn muuttamiseksi ihmisarvoiseksi, viralliseen talouteen kuuluvaksi työksi ja kehittämään järjestelmiä, joilla vähennetään ammattitaitoisen työvoiman maastamuutosta kehitysmaalle aiheutuvia haittavaikutuksia. Suosituksen mukaan monet kehitysmaat tarvitsevat apua sellaisten tarkoituksenmukaisten koulutus-suunnitelmien laatimisessa, rahoituksessa ja täytäntöönpanossa, joiden tarkoituksena on edistää

inhimillistä kehitystä ja talouden ja työllisyyden kasvua sekä poistaa köyhyyttä.

Valiokunta pitää inhimillisten voimavarojen kehittämistä koskevaa ILO:n suositusta tärkeänä. Suomen koulutuspolitiikka pyrkii suosituksen mukaisesti turvaamaan jokaiselle oikeuden koulutukseen ja elinikäiseen oppimiseen. Asiakirjaan sisältyy kuitenkin monia sellaisia näkökohtia ja suosituksia, jotka on tärkeää ottaa huomioon myös suomalaista koulutusjärjestelmää ja työelämää kehitettäessä. Erytystä huomiota tulee kiinnittää tasa-arvon ja suvaitsevaisuuden periaatteiden sekä heikoimmassa asemassa olevien tarpeiden entistä parempaan huomioon ottamiseen. Suositus tulee ottaa huomioon myös kehitysyhteistyöpolitiikkaa kehitettäessä.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella työelämä- ja tasa-arvovaliokunta ehdottaa,

että Genevessä pidetyssä Kansainvälisessä työkonferenssissa 17 päivänä kesäkuuta 2004 hyväksytty kansainvälisen työjärjestön suositus nro 195, joka koskee inhimillisten voimavarojen kehittämistä, otetaan tarpeellisin osin huomioon tulevassa lainsäädäntötyössä.

Helsingissä 7 päivänä joulukuuta 2005

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Jukka Gustafsson /sd	Leena Rauhala /kd
jäs.	Susanna Haapoja /kesk	Jukka Roos /sd
	Anneli Kiljunen /sd	Tero Rönni /sd
	Esa Lahtela /sd	Kimmo Tiilikainen /kesk
	Rosa Meriläinen /vihr	Jaana Ylä-Mononen /kesk
	Riikka Moilanen-Savolainen /kesk	vjäs. Matti Kauppila /vas
	Markus Mustajärvi /vas	Paula Risikko /kok.
	Terhi Peltokorpi /kesk	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Ritva Bäckström.